

Het kleinschalig houden van dieren

Een handreiking bij het beoordelen van situaties
waarbij sprake is van het hobby- danwel
bedrijfsmatig houden van dieren

Inleiding

Binnen de gemeente Heerde worden milieu-inspecteurs de afgelopen tijd tijdens bedrijfsbezoeken steeds vaker geconfronteerd met het feit dat de bedrijfsvoering op een toenemend aantal agrarische bedrijven veranderd is of in de toekomst veranderd wordt. De verandering heeft veelal betrekking op het aantal en het soort gehouden dieren. Op dat moment zal beoordeeld dienen te worden of het bedrijf nog overeenkomstig de milieuvergunning danwel een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in werking is. In een aantal situaties is sprake van een zodanige afname van het veebestand dat redelijkerwijs gesteld kan worden dat er geen sprake meer is van een bedrijfsmatige activiteit.

Bij het bovenstaande draait het om het onderscheid tussen het bedrijfsmatig houden van dieren ten opzichte van het hobbymatig houden van dieren. Dit onderscheid wordt niet duidelijk indien de wetgeving erop wordt nageslagen. Door het Ministerie van VROM is getracht een AMvB of richtlijn betreffende het kleinschalig houden van dieren te ontwikkelen, maar dit bleek onmogelijk. Uit de verschillende onderzoeken door het Ministerie kwam naar voren dat voor elke situatie maatwerk vereist is.

Wel is er in de afgelopen jaren jurisprudentie verschenen waarin verschillende criteria worden aangegeven, die als hulpmiddel kunnen worden gebruikt bij de beoordeling of een activiteit al dan niet als bedrijfsmatig dient te worden aangemerkt.

In deze notitie worden deze criteria in een samenhangend geheel gepresenteerd zodat deze notitie als hulpmiddel gebruikt kan worden bij het bepalen welke activiteiten als bedrijfsmatig en welke als hobbymatig beschouwd kunnen worden. Op deze manier wordt getracht duidelijkheid te scheppen voor de gemeentelijke milieu-inspecteurs, voor een adequate uitvoering van het milieuprogramma, alsmede voor diegenen die vee houden. Vooropgesteld dient te worden dat maatwerk in elke situatie een vereiste blijft.

Het bedrijfs- versus hobbymatig houden van dieren

Ingevolge artikel 8.1, juncto artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer juncto categorie 8.1, onder a, van Bijlage 1 behorende bij het Inrichtingen- en vergunningenbesluit (Ivb) is een inrichting voor het kweken, fokken, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren vergunning- danwel meldingplichtig.

Volgens de toelichting bij deze Bijlage gaat het hier om alle diersoorten. Blijkens de Nota van Toelichting bij het Ivb is voor inrichtingen als bedoeld in categorie 8.1, onder a, alleen een vergunning vereist indien sprake is van:

- het op bedrijfsmatige wijze houden van dieren;
- of
- het houden van dieren in een zodanige omvang, dat het lijkt alsof er sprake is van het bedrijfsmatig houden van dieren.

De vraag is nu: wanneer is het houden van dieren hobbymatig en wanneer wordt deze activiteit bedrijfsmatig?

Zoals reeds eerder vermeld kan het antwoord op deze vraag niet uit de formele wetgeving worden gehaald. Wel is er op dit gebied de afgelopen jaren de nodige jurisprudentie geweest. Het Directoraat-Generaal Milieubeheer van het Ministerie van VROM heeft in een brief (kenmerk

DWL/99192791) het een en ander samengevat betreffende het kleinschalig houden van dieren. Deze brief dient als richtlijn en is opgenomen in bijlage 1. Gemeenten hebben de bevoegdheid van een richtlijn af te wijken, wat betekent dat de richtlijn ruimte biedt voor maatwerk bij de beoordeling of binnen een inrichting wel of niet bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden.

Bovengenoemde richtlijn vormt de basis voor de beleidsregel die vanaf heden gebruikt zal worden binnen de gemeente Heerde bij de beoordeling van situaties waarbij sprake is van hobby- danwel bedrijfsmatig houden van dieren. Hierbij zal de in bijlage 2 opgenomen checklist gebruikt worden.

Puntenlijst

Ten eerste zal bij de beoordeling gebruik gemaakt worden van een puntenlijst die is opgesteld door de regionale inspecties voor de milieuhygiëne. Op grond van deze puntenlijst kan worden bepaald of het totaal van de te houden dieren al dan niet tot een bedrijfsmatige omvang leidt.

Diersoort	Max. aantal per soort		Punten per dier
	Cat. I en II	Cat. III en IV	
Melk- en zoogkoeien	2	4	10
Jongvee en vleeskalveren	5	10	5
Stieren	2	4	10
Paarden	5	10	10
Varkens	5	10	8
Schape	10	20	2
Geiten	5	10	3
(Dam)herten/reeën	5	10	5
Eenden	10	20	2
Fazanten	10	20	1
Kalkoenen en ganzen	5	10	3
Struisvogels	5	10	5
Duiven	20	40	1
Leg-/sierkippen	20	40	1
Konijnen (voedsters)	10	20	1
Pelsdieren	5	10	2
Katten en honden	5	10	10

Er is sprake van het hobbymatig houden van dieren als van elke diersoort niet meer dieren aanwezig zijn dan aangegeven in de tweede en derde kolom. Bovendien mag het aantal van 50 punten voor de categorieën I en II en 100 punten voor de categorieën III en IV niet worden overschreden.

De omschrijving van genoemde omgevingscategorieën stemt overeen met de categorieën die worden gebruikt bij de afstandsgrafiek in de brochure Veehouderij en Hinderwet:

Categorie I:

in de directe omgeving van het bedrijf is/zijn gelegen:

- de bebouwde kom;

- stankgevoelige objecten (ziekenhuizen, sanatorium, internaat etc.);
- objecten voor verblijfsrecreatie (bungalow, camping etc.), uitgezonderd de verblijfsrecreatie op kampeerboerderijen.

Categorie II:

in de directe omgeving van het bedrijf is/zijn gelegen:

- niet-agrarische bebouwing, geconcentreerd in lintbebouwing buiten de bebouwde kom, langs wegen, vaarten, dijken e.d.;
- meerdere verspreid liggende niet-agrarische bebouwingen die aan het desbetreffende buitengebied een bepaalde woonfunctie verlenen;
- objecten voor dagrecreatie (zwembaden, speeltuinen etc.).

Categorie III:

in de directe omgeving van het bedrijf is gelegen:

een enkele niet-agrarische bebouwing in het buitengebied.

Categorie IV:

in de directe omgeving van het bedrijf is/zijn gelegen:

andere agrarische bedrijven.

Jurisprudentie

Vervolgens zal elke situatie beoordeeld worden op de hieronder (niet limitatief) genoemde aspecten die in de loop der jaren in de jurisprudentie naar voren zijn gekomen. Het is gebleken dat de rechter in beroepszaken deze aspecten mee laat wegen bij de vraag of er sprake is van een bedrijfsmatige activiteit. Dit zijn de volgende:

- de continuïteit van de activiteit (hoe lang zal de situatie voortduren);
- winst oogmerk (verhouding tussen kosten en opbrengsten);
- de hinder die de activiteit veroorzaakt (bijv. stank-, geluidsoverlast);
- de omvang van de veestapel (aantal dieren en van welke soort);
- de wijze van huisvesting van de in de inrichting aanwezige dieren (speciale voorzieningen);
- commerciële doeleinden (het plaatsen van advertenties, inschrijving bij de Kamer van Koophandel);
- gebruik/aanwending van de dieren (houdt men de dieren voor hobby, eigen gebruik of gezinsconsumptie);
- perceelsgrootte;
- omgeving waar de dieren worden gehouden (landelijk of stedelijk gebied).

Bovenstaande aspecten vormen slechts een hulpmiddel bij de beoordeling. Per geval moet steeds weer worden onderzocht en beargumenteerd waarom in dat geval al dan niet sprake is van een bedrijfsmatige danwel hobbymatige situatie.

Algemene Plaatselijke Verordening

Een aspect dat tot nu toe niet behandeld is, is de opslag van (vaste) mest in geval van hobbymatige activiteiten. Opslag van mest kan hinder en/of milieuverontreiniging veroorzaken. Bij hinder valt te denken aan stank en vliegen, bij milieuverontreiniging gaat het om aantasting van de bodemkwaliteit.

Op grond van onderdeel 7.2 van het Ivb is de opslag van meer dan 10 m³ mest vergunningplichtig. Wat te doen in het geval dat een activiteit op grond van eerdergenoemde criteria als hobbymatig wordt beoordeeld en er is tevens sprake van opslag van meer dan 10 m³ mest?

Er dient overwogen te worden de opslag van mest ook als hobbymatig te kwalificeren. Om hinder (stankoverlast) en/of (dreigende) milieuverontreiniging tegen te gaan, kan namelijk de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) uitkomst bieden. Artikel 4.7.1 geeft aan dat burgemeester en wethouders in de open lucht plaatsen kunnen aanwijzen waar het verboden is mest op te slaan. Dit artikel heeft primair een milieubeschermdende functie. Op basis van dit artikel kan in voorkomende gevallen opgetreden worden.

Daarnaast bevat de APV ook nog andere bepalingen waarmee vormen van hinder kunnen worden aangepakt indien deze veroorzaakt worden door het hobbymatig houden van dieren. Bijvoorbeeld artikel 4.4.1b: deze bepaling is gericht op het voorkomen van diffuse milieuverontreiniging en via artikel 4.1.7a kan een einde gemaakt worden aan (geluid)hinder die veroorzaakt wordt door dieren.

Toekomstige ontwikkelingen

De gangbare landbouwhuisdieren en diercategorieën die wat betreft aard, wijze van huisvesting, mate van hinder of milieu-invloed lijken op de gangbare landbouwhuisdieren worden ondergebracht in het in voorbereiding zijnde Besluit landbouwbedrijven en gemechaniseerde loonwerkbedrijven milieubeheer. Dit zal in ieder geval gaan gelden voor maneges en kinderboerderijen. Diercategorieën die uiteenlopend qua aard en wijze van huisvesting zijn, blijven vergunningplichtig. Als er sprake is van nadelige gevolgen voor het milieu gaat de vergunningplicht in bij relatief kleine aantallen dieren, is er weinig hinder dan gaat de vergunningplicht pas in bij relatief grote aantallen dieren.

Het bovenstaande betekent dat het, ook na het van kracht worden van eerdergenoemd Besluit, noodzakelijk blijft de in deze notitie beschreven werkwijze te blijven volgen bij het beoordelen van situaties waarbij sprake is van hobby- danwel bedrijfsmatig houden van dieren.

BIJLAGE 1

Brief van het Directoraat-Generaal Milieubeheer van het Ministerie van VROM
(kenmerk DWL/99192791)

BIJLAGE 2

Checklist hobby- versus bedrijfsmatig houden van dieren

CHECKLIST HOBBY- VERSUS BEDRIJFSMATIG HOUDEN VAN DIEREN

Datum bedrijfsbezoek:.....

Milieu-inspecteur:.....

Algemene bedrijfsgegevens

Naam:.....

Adres:.....

Contactpersoon:.....

Telefoonnummer:.....e-mail:.....

Vergunnings situatie:.....

.....

Omgevingscategorie:.....

Aanwezige diersoorten:

Aantal:

.....
.....
.....
.....
.....

Is er sprake van een continue activiteit?

.....
.....

Met welk doel worden de dieren gehouden (bijv. hobby, commerciële doeleinden)?

.....
.....

Levert het houden van dieren winst op?

.....
.....

Zo ja, is de activiteit bepalend voor het inkomen van de eigenaar of zijn er andere inkomsten?

.....
.....

Zo nee, is het de bedoeling de activiteit winstgevend te maken?

.....
.....

Hoe zijn de aanwezige dieren gehuisvest?

.....
.....
.....
.....
.....

Zijn er nog overige speciale voorzieningen aanwezig (bijv. mestopslag, buitenbak etc.)?

.....
.....
.....
.....
.....

Overige opmerkingen:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Conclusie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....